

گزارش خبری

راه آهن بوشهر روی ریل تأخیر

یکی از پروژه‌های مهم و حیاتی جنوب کشور پروژه راه آهن عسلویه- بوشهر- شیراز است که از حدود ۲۰ سال پیش عملیات اجرایی آن آغاز شده و کمتر از ۲۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. اگر چه پیش از این با عنایت و دستور رهبر معظم انقلاب اسلامی مقرر شد ۱/۲ میلیارد یورو اعتبار برای راه آهن بوشهر- شیراز از صندوق توسعه ملی تهاتر شود اما هنوز دولت مردان یاسخی برای تهنیر افکار عمومی در این ارتباط ندادند. استان بوشهر با وجود بهره‌مندی از ۹۰۰ کیلومتر خط ساحلی و استقرار صنایع بزرگ انرژی و میدان‌های نفتی و گازی اما از مزایای خطریلی محروم مانده و اکنون هم روند اجرای طرح خط آهن بسیار کند است.

بوی ریل انتظار

پروژه راه آهن شیراز- بوشهر- عسلویه که قرار بوده به شاهراه توسعه جنوب ایران تبدیل شود، همچنان با کندی پیش می‌رود و مردم عسلویه سال‌هاست چشم انتظار قطاری هستند که به جای حرکت در ایستگاه و عده‌ها متوقف مانده است.

این طرح ملی که از سال‌های دور در دستور کار قرار گرفته، با هدف اتصال استان‌های فارس و بوشهر به منطقه راهبردی عسلویه تعریف شد؛ منطقه‌ای که نقش کلیدی در اقتصاد کشور ایفا می‌کند، اما از نظر زیرساخت‌های عمومی به خصوص حمل و نقل ریلی همچنان در حاشیه قرار دارد.

ساخت راه آهن از شیراز به بوشهر و سپس به عسلویه، نعت‌ها از منظر حمل و نقل کالا و صادرات، بلکه از نظر اتصال مناطق کم‌برخوردار، کاهش هزین‌های لجستیکی، افزایش دسترسی عمومی به سفر و حتی توسعه گردشگری اهمیت زیادی دارد.

بر اساس گزارش وزارت راه و شهرسازی، طول کل این مسیر بیش از ۳۳۰ کیلومتر بوده که به سه قطعه تقسیم شده است. قطعه اول از شیراز تا برازجان، قطعه دوم از برازجان تا بوشهر و قطعه سوم از بوشهر تا عسلویه ادامه می‌یابد. گفته می‌شود حدود ۱۱۰ کیلومتر از این مسیر از شهرستان عسلویه عبور می‌کند؛ مسیری که امروز بیشتر روی نقشه‌ها ترسیم شده تا روی زمین.

عسلویه تروتمند اما محروم

عسلویه شهری بندری و صنعتی در جنوب ایران است که در استان بوشهر قرار دارد. عسلویه که میزبان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس است، از مهم‌ترین نقاط کشور در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی محسوب می‌شود.

میلیاردها دلار سرمایه‌گذاری در این منطقه انجام شده اما سهم مردم از توسعه بسیار کمتر از سهم عسلویه در اقتصاد ملی بوده است. یکی از مشکلات اصلی، ضعف شدید در حمل و نقل عمومی و هزینه بالای جابه‌جایی برای ساکنان است.

فرود بین‌المللی عسلویه تنها گزینه حمل و نقل سریع است، اما استفاده از آن برای اقشار متوسط و کم‌درآمد مقرر نیست. نیست. نبود راه آهن موجب شده سفرهای بین شهری عمدتاً از طریق جاده‌های پرخطر و پر هزینه انجام شود.

مردمان این خطه از میهن اسلامی امیدوارند با بهره‌برداری از خط آهن، گردشگری زمینی به سواحل نیلگون خلیج فارس، بندرهای تاریخی، بافت‌های بومی، صنایع دستی و غذاهای محلی جان‌توازی به اقتصاد آن‌ها بدهد.

تزیین قطره چکانی بودجه

بر اساس گفته وزیر راه و شهرسازی اکنون ۱۰ پیمانکار در مسیر بیش از ۴۰۰ کیلومتری راه آهن در حال کار هستند و در همین راستا وزیر راه و شهرسازی در سفر اخیر به این بندر از وعده اختصاص هزار میلیارد تومان بودجه برای سرعت بخشیدن به این پروژه خبر داد. در حالی که مدیرکل راه و شهرسازی استان بوشهر اذعان می‌کند: راه آهن بوشهر- شیراز نیاز به بیش از ۹۰ هزار میلیارد تومان اعتبار دارد. تفاوت فاحش اعتبار تخصیص یافته با اعتبار مورد نیاز برای این پروژه حاکی است به این زودی هاسوت قرار در بوشهر شنیده نخواهد شد و حرکت لاک‌پشتی این پروژه روی ریل کمبود اعتبارات ادامه خواهد داشت!

دیارقنات وقناعت در خطر فرو نشست

ناسازگاری با سند سازگاری آب

نشست زمین، ۱۹ محدوده استان یزد را تهدید می‌کند

سبب فرونشست زمین شده و بیشترین میزان آن در منطقه رستاق اردکان تا ۱۴ سانتیمتر ثبت شده است. با این مقدمه و برای شفاف‌سازی بیشتر فرونشست زمین در یزد گفت‌وگویی با دکتر حسین ملکی‌نژاد، دکتری هیدرولوژی و منابع آب و استاد دانشگاه یزد انجام داده‌ایم که در ادامه بیان می‌شود.

عامل اصلی برداشت‌های بی‌رویه چیست و وضعیت دشت‌های استان یزد بر اثر این برداشت‌ها چگونه است؟

استان یزد به دلیل قرارگیری در اقلیم خشک، بارش اندک و تبخیر بالا همیشه دچار تنش آبی شدید بوده و با استان سیستان و بلوچستان کم‌بارش‌ترین استان‌های کشور هستند. سرانه منابع آبی تجدیدپذیر در استان یزد حدود ۸۰۰ مترمکعب برای هر نفر بوده که تقریباً نصف میانگین کشوری است.

تأمین آب برای بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن، شرب و بهداشت در این استان به شدت وابسته به منابع آب زیرزمینی است و حدود ۹۴ درصد از کل مصارف سالانه از طریق منابع محدود آب زیرزمینی استان تأمین می‌شود. در حالی که میانگین کشوری حدود ۵۵ درصد است. در حال حاضر میانگین بیلان منفی آبخوان‌های استان حدود ۲۴۰ میلیون مترمکعب در سال است، به عبارتی سالانه معادل این مقدار از ذخایر زیرزمینی استان کاسته شده که یکی از پیامدهای ناگوار و مخرب آن فرونشست زمین است. معضلات محیط‌زیستی، افت تولیدات کشاورزی، بیابان‌زایی، کاهش کیفیت آب‌های زیرزمینی و محدودیت شدید در تأمین آب برای مصارف شرب و خانگی از پیامدهای دیگر کاهش شدید ذخایر آب زیرزمینی است. خشکسالی‌های متوالی در دهه گذشته رشد صنایع

رشد طبیعی برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی که علت اصلی آن خشکسالی و سوءاستفاده برخی صنایع بوده سبب باز شدن حفره‌های زمین و گسترش فرونشست در استان‌های مختلف شده است. به طوری که بنا بر نظر کارشناسان پدیده فرونشست زمین به جز استان گیلان در تمامی استان‌های کشور شناسایی و نقشه‌برداری شده است.

همچنین در ۱۸ استان کشور، نرخ فرونشست سالانه بیش از ۱۰ سانتیمتر گزارش شده در حالی که آمارهای جهانی معمولاً نرخ‌های بالای ۵ سانتیمتر را به عنوان میزان قابل توجه در نظر می‌گیرند. این موضوع نشان می‌دهد علاوه بر وسعت زیاد مناطق فرونشست، سرعت این پدیده در ایران نیز بسیار بالا بوده و کشور ما از نظر گستردگی و شدت فرونشست زمین در بین سه کشور نخست جهان قرار دارد و از نظر تعداد پهنه‌های یا خطر بسیار بالا نیز متأسفانه رتبه نخست دنیا را به خود اختصاص داده است. این مسئله در استان‌های خشک نظیر سیستان و بلوچستان، اصفهان، کرمان، خراسان رضوی و یزد روز به روز در حال اوج گرفتن است و اگر تدبیری اندیشیده نشود زمین نیز مانند سایر مناطق آسیب‌پذیر در فرصت مناسبی بخش زیادی از ساختمان‌ها و زیرساخت‌ها را خواهد بلعید.

چندی پیش مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای یزد نیز برده از یک بحران بزرگ در این باره یاد داشته و عنوان می‌کند: برداشت بی‌رویه آب زیرزمینی، فرونشست زمین را در ۱۹ محدوده استان به دنبال داشته که ادامه این روند زیرساخت‌ها و ساختمان‌ها را تهدید می‌کند.

جواد محجوبی با بیان اینکه در استان یزد سالانه حدود ۸۴۰ میلیون مترمکعب آب آسره‌های زیرزمینی برداشت می‌شود، خاطرنشان می‌کند: در حالی که میزان آب تجدیدپذیر استان تنها حدود ۵۳۰ میلیون مترمکعب است. این بیلان منفی

پرایخواه و تمرکز آن‌ها در دشت‌های اصلی استان، صدور مجوز حفر و بهره‌برداری از چاه برای مصارف کشاورزی و صنعت و بازگداری بیش از توان تغذیه آبخوان‌ها در چهار دهه اخیر، مسئله تعیین تکلیف چاه‌های غیرمجازی که پیش از سال ۱۳۸۴ حفر شده، کشاورزی سنتی و هدررفت آب از مهم‌ترین دلایل افت سطح آب زیرزمینی (بیش از نیم متر در سال) در استان یزد شده است و موجب شده در حال حاضر اغلب دشت‌های استان در وضعیت ممنوعه و یا ممنوعه- بحرانی قرار گیرند.

چه دستگاه‌هایی در زمینه بروز این مسئله ترک فعل داشته‌اند؟

در حال حاضر اقدام‌هایی در راستای مدیریت مصرف آب در استان از جمله تشکیل کارگروه سازگاری با کم‌آبی، نصب کنتور هوشمند روی چاه‌های کشاورزی و صنعتی (بیش از ۹۰ درصد)، اجرای طرح اصلاح و تعدیل پروانه‌ها و کاستن از آبدهی مجاز چاه‌ها برای تعادل بخشی به آبخوان‌ها، تشدید اقدام‌های شناسایی چاه‌های غیرمجاز و اقدام‌های دیگری در حال اجراست، از طرفی چالش‌ها و مخاطرات فعلی استان یزد مانند بسیاری از مناطق دیگر کشور به صورت تجمعی در چند دهه گذشته شکل گرفته و متوجه یک دستگاه خاص نیست؛ از این رو نیازمند عزم ملی و اتخاذ تصمیم‌هایی است که برخاسته از نظرات متخصصان و صاحب‌نظران در حوزه آب و محیط‌زیست باشد.

حالت‌نامه این برداشت بی‌رویه چه تهدیدی برای زیرساخت‌ها و ساختمان‌های استان یزد به دنبال خواهد داشت؟

در حال حاضر اغلب دشت‌های استان از جمله یزد- اردکان،

ارگوه، هرات، مروست، چاهک، بافق و بهاباد و بقیه دشت‌ها و محدوده‌های عطالماتی دچار فرونشست‌های گسترده هستند. ایجاد شق‌ها و شکاف‌های عمیق و متعدد به طول چند کیلومتر، فرو رانه‌های عمیق، تخریب و ایجاد خشکسنگی در ساختمان‌ها، جاده‌ها و معابر آسفالتی، بناهای باستانی و دیگر مکان‌ها و همچنین کاهش ضریب ذخیره و توان انباشت آب در آبخوان‌ها و بر گشت‌ناپذیری آن از پیامدهای تهدیدکننده زیست‌بوم‌های استان است که باید به طور جدی و سریع مورد بررسی و رسیدگی قرار بگیرند.

آخرین وضعیت اجرای سند سازگاری با کم‌آبی در یزد را تشریح کنید و اساساً آیا این سند در استان یزد اجرا می‌شود؟

سند سازگاری با کم‌آبی استان یزد از سال ۱۳۹۹ به مرحله اجرا درآمده و با هدف مدیریت بهینه تقاضا، کاهش مصرف و ارتقای بهره‌وری منابع آبی تدوین شده است. این سند، برنامه‌های متنوع و جامعی در حوزه‌های مختلف شرب، کشاورزی، صنعت و فضای سبز را در بر می‌گیرد که از جمله آن‌ها می‌توان به اصلاح الگوهای کشت، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین آبیاری، بازچرخانی آب در صنایع و کاهش هدررفت در شبکه‌های توزیع اشاره کرد. با وجود این تلاش‌ها، منابع و چالش‌هایی نیز در مسیر اجرای این برنامه‌ها وجود دارد.

سند سازگاری با کم‌آبی استان یزد در دو فاز تهیه شده: فاز اول یعنی اقل سال ۱۴۰۵ کاهش مصرف ۲۲۲ میلیون مترمکعب به عنوان هدف در نظر گرفته شده و برای فاز دوم اجرای سند (تا سال ۱۴۱۱) نیز صرفه جویی به میزان حدود ۱۶۰ میلیون مترمکعب پیش‌بینی شده است.

نقش صنایع در برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی یزد چه میزان است؟

در حال حاضر حدود ۸۴ درصد از سهم منابع آب زیرزمینی استان به بخش کشاورزی، ۱۰ درصد به بخش شرب و ۶ درصد آن به بخش صنعت اختصاص یافته است. در این خصوص لازم است صنایع پرایخواه در زمینه نوسازی و استفاده از فناوری‌های روز دنیا در سیستم‌ها و تجهیزات مصرف‌کننده آب و رعایت استانداردهای زیست محیطی برای کاهش آلایندگی‌های خروجی از کارخانه‌ها اقدام کنند. در مورد مسئولیت اجتماعی و فرهنگ‌سازی صنایع نیز اقدام‌های آن‌ها در استان در این خصوص مشهود نیست.

از طرفی بر اساس داده‌های موجود تاکنون بیش از ۵۰۰ چاه غیرمجاز شناسایی و مسلوب‌المنفعه شده است. از طرفی تعداد دقیق چاه‌های غیرمجاز باقی‌مانده مشخص نیست و در این خصوص بایستی از فناوری‌های نوین برای شناسایی آن‌ها اقدام کرد.

راهکار برون رفت از وضعیت موجود چیست؟

در واقع فرونشست زمین نتیجه نبود مدیریت درست و آینده‌نگر منابع آب در گذشته است. برای بهبود وضعیت منابع آب، اقدام‌های متعددی می‌توان انجام داد که شامل راه‌اندازی سامانه جامع نظارت و پایش هوشمند، افزایش هماهنگی و هم‌افزایی میان نهاد‌های مسئول و وزارتخانه‌های مرتبط و توجه ویژه به سند سازگاری با کم‌آبی و رفع محدودیت‌های فنی و مالی آن می‌شود. این اقدام‌ها با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و ارتقای ظرفیت‌های مدیریتی می‌توانند به بهبود بهره‌وری از منابع آب، کاهش هدررفت و استفاده بهینه از آب‌های موجود کمک کنند. همچنین ایجاد زیرساخت‌های مناسب از جمله یک‌پانگ اطلاعاتی منسجم و مشترک بین دستگاه‌های مرتبط برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌های مربوط به منابع و مصارف آب و استفاده از اطلاعات دقیق و به‌روز، امکان تصمیم‌گیری‌های مؤثرتر و سریع‌تر را فراهم خواهد کرد.

طراح: محمدرضا علی‌زاده zadehalireza@gmail.com

نقشان - ابزار تزیین دارو - کلیه

عمومی

- جواب - قایق کوچک - هزینه تحصیل و امثال آن ۲. آواز خروس - کاغذ پوستی ۳. ابزار ترقی بعضی‌ها - گوسفند جنگی - گریزان - تلاش ۴. نشانه - نخست - جوال ساخته شده از طناب - حرفی روی خودش ۵. خانه گل - شلتوک برنج - مرد عرب ۶. شیشه آزمایشگاه - همپیمان - صندلی چوبی پارک و مدرسه ۷. ابزار کار نجار - یک ششم ملک - شناخت ۸. آب پسته - قومی در شمال ایران - ایوان - مروارید درشت ۹. قرض - لولای بدن - از پهلوانان ایرانی شاهنامه ۱۰. برنج فروشی - قلابی - زمین پیمان ۱۱. طریقه نظم‌دهنده - هنرپیشه رزمی کار چینی رشته ووشو با هنرمندی در «بوسه ازدها» ۱۲. حرف فاصله - آزمون زبان انگلیسی در سطح دانشگاهی - ظرف مشبک - گیاه نهان‌زای بی‌ریشه ۱۳. ضمیر تازی - خودرو جنگی مجهز به تیربار - پایین - بیماری ۱۴. سوغاتی مشهد - ماهی کنسروی ۱۵.

الفی

- ابزار پرواز تفریحی - خودرو جنگی ۲. خانه تابستانی - تی بامبو ۳. واحد ورزش تنیس - نام دیگر شهر باستانی بالمیرای سوریه - کشتی جنگی - از جزایر دوگانه ایرانی خلیج همیشه فارس ۴. آفریدن - سبزه‌زار - نازیبا - رایحه ۵. ندامگاه تاریخی تهران - ظرف پخت آبگوشت - رها ۶. خرد - نام دخترانه وطنی - انزار ۷. رودی جاری در اروپا - نمونه خروار - تقاله کنجد ۸. مظهر جرئت - از غزه‌ها - نصیحت - درخت تسبیح ۹. ثروتمند - دست کشیدن روی چیزی - لحظه ۱۰. دوره گرد - نوعی زرد آلبوی مرغوب - کبیر ۱۱. سیاست‌گر - دید - تازه ۱۲. دانه معطر - کیک مشهور - پلندای تن آدمی - بعضی در کفش دارند ۱۳. سینمای فاجعه - از چهار عمل اصلی ریاضیات - قربانگاه - یکی از دو جنس ۱۴. راندمان - خداوند ۱۵. سوخت موشک - گشت و گذار - خرمن ماه

